

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
2000 M. SPALIO 6 D. ĮSAKYMU Nr. 529 PATVIRTINTO
KOMPENSUOJAMŲJŲ MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ SĄRAŠO
16 IR 17 PUNKTŲ, GALIMAI ĮTVIRTINANČIŲ DISKRIMINACIJĄ AMŽIAUS
PAGRINDU, TYRIMO**

2018-04-17 Nr. (18)SN-38)SP-39

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. vasario 7 d. gautas pareiškėjo¹ (toliau – Pareiškėjas) prašymas pradėti tyrimą ir nustatyti, ar Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 529 „Dėl kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo (C sąrašo) patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas Nr. 529) patvirtinto Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo 16 ir 17 punktų nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymui. Pareiškėjo nurodytame Įsakyme Nr. 529 nustatyta, kad 100 (šimtu) procentų kompensuojamos tos medicinos pagalbos priemonės, kurios yra gydytojo paskiriamos:

16.1.1 papunktis: insulino pompų, naudojamų ambulatoriškai gydyti nuolatine poodine insulino injekcija, keičiamųjų dalių komplektas vaikams ir asmenims iki 24 metų – išrašomas vienas komplektas per mėnesį sergantiesiems I tipo cukriniu diabetu;

17.1.1 papunktis: diagnostinės juostelės gliukozei nustatyti – vaikams ir asmenims iki 24 metų, sergantiems I tipo cukriniu diabetu, išrašoma iki 150 juostelių per mėnesį (iki 1800 juostelių per metus);

¹ Pareiškėjo vardas ir pavardė Tarnybai žinomi.

17.1.2 papunktis: diagnostinės juostelės gliukozei nustatyti – asmenims nuo 24 metų, sergantiems I tipo cukriniu diabetu, išrašoma iki 75 juostelių per mėnesį (iki 900 juostelių per metus);

17.1.3 papunktis: diagnostinės juostelės gliukozei nustatyti – vaikams ir asmenims iki 24 metų, sergantiems II tipo cukriniu diabetu ir vartojantiems insuliną, išrašoma iki 75 juostelių per mėnesį (iki 900 juostelių per metus);

17.1.4 papunktis: diagnostinės juostelės gliukozei nustatyti – vaikams ir asmenims iki 24 metų, sergantiems II tipo cukriniu diabetu ir vartojantiems gliukozės kiekį kraujyje mažinančius vaistus, – iki 75 juostelių per 2 mėnesius (iki 450 juostelių per metus).

Pareiškėjas teigia, kad tinkamai kontroliuojamas diabetas sukelia mažiau komplikacijų, tačiau dėl Įsakyme Nr. 529 nustatytų nepaaiškinamų amžiaus ribojimų, išskiriant vyresnio amžiaus asmenis, perkopusius 24 metų ribą, nėra sudaromos lygios galimybės kontroliuoti ligos eigą bei užkirsti kelią galimoms komplikacijoms, nes vyresniems asmenims medicinos pagalbos priemonės nėra kompensuojamos taip, kaip jos kompensuojamos asmenims iki 24 metų.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir 2 d., 2018 m. vasario 5 d. raštu Nr. (18)SN-38)S-127 kreipėsi į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos (kaip galima skubiau) pateikti motyvuotus paaiškinimus ir atsakyti į šiuos klausimus:

1. Dėl kokių priežasčių Įsakymo Nr. 529 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nustatyta amžiaus riba – iki 24 metų ir tik iki šio amžiaus asmenims sudaromos galimybės gauti medicinos pagalbos priemones su nustatyta 100 procentų kompensacija.

2. Kokiais įrodymais, objektyviais duomenimis yra grindžiamas Įsakymo Nr. 529 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytų medicinos pagalbos priemonių kompensavimas 100 procentų išskirtinai asmenims iki 24 metų.

3. Ar buvo atlikti tyrimai, analizės, susirgimų stebėseną, kurių duomenimis (išvadamis) remiantis būtų galima daryti išvadą, kad cukriniu diabetu sergantiems asmenims iki 24 metų Įsakymo Nr. 529 16 ir 17 punktuose nurodytos medicinos pagalbos priemonės yra labiau būtinos kompensuoti 100 procentų valstybės lėšomis nei asmenims, perkopusiems 24 metų amžiaus ribą (šiai asmenų grupei akivaizdžiai nustatytos mažiau palankios tų pačių medicinos pagalbos priemonių įsigijimo sąlygos). Jeigu taip, prašyta pateikti šių tyrimų išvadas arba nuorodas į informacijos šaltinius internete.

4. Ar Sveikatos apsaugos ministerija turi informacijos, kiek Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų 2017 metais buvo išleista insulino pompų keičiamųjų dalių komplektams bei diagnostinėms juostelėms įsigyti su 100 procentų kompensacija.

5. Ar Sveikatos apsaugos ministerija turi duomenų, kiek šiuo metu yra registruota cukriniu diabetu sergančių asmenų, nesulaukusių 24-erių ir perkopusių 24 metų amžiaus ribą.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2018 m. kovo 5 d. rašte Nr. (10.3.2-25)10-1791 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė paaiškinimą, kad Įsakymu Nr. 529 patvirtintame C sąraše visos nurodytos medicinos priemonės yra kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšų 100 procentų bazinės kainos, nepriklausomai nuo paciento amžiaus.

Sveikatos apsaugos ministras pateikė informaciją, kad šiuo metu insulino pompų keičiamųjų dalių komplektai yra kompensuojami tik asmenims iki 24 metų amžiaus, tačiau, siekiant pagerinti šių priemonių prieinamumą, Sveikatos apsaugos ministerijoje yra vertinamos PSDF biudžeto finansinės galimybės kompensuoti insulino pompų keičiamųjų dalių komplektą vyresniems nei 24 metų amžiaus asmenims.

Sveikatos apsaugos ministras pažymi, kad diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti įsigijimo išlaidos yra kompensuojamos visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų amžiaus, tačiau skiriasi juostelių kiekis, kurio įsigijimo išlaidos yra kompensuojamos. Sveikatos apsaugos ministerijos rašte paaiškinama, kad didesnio diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti kiekio įsigijimo išlaidų kompensavimas asmenims iki 24 metų amžiaus yra pagrįstas objektyviais kriterijais: šios amžiaus grupės pacientai yra labiau socialiai pažeidžiami, dažnai būna finansiškai priklausomi nuo kitų asmenų.

Sveikatos apsaugos ministras informuoja, kad buvo svarstytas klausimas dėl kompensuojamųjų diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti kiekio padidinimo II tipo cukriniu diabetu sergantiems suaugusiems, nes jiems kompensuojamos mažesnio kiekio diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti įsigijimo išlaidos nei I tipo cukriniu diabetu sergantiems asmenims. Tačiau, nesant pakankamo kiekio klinikinių duomenų, įrodančių, kad dėl intensyvios kapiliarinio kraujo glikemijos stebėsenos pacientų, sergančių II tipo cukriniu diabetu ir gydomų ne intensyviu insulino režimu (t. y. geriamaisiais antidiabetiniais vaistiniais preparatais arba tik baziniu ar mišriu insuliniu), gyvenimo kokybė pagerėtų arba tai turėtų įtakos kliniškai reikšmingiems rezultatams pasiekti, bei atsižvelgiant į tai, kad, padidinus kompensuojamųjų diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti kiekį, labai padidėtų PSDF biudžeto išlaidos (tai sudarytų apie 6 mln. eurų,

t. y., didėtų 2,3 mln. eurų per metus), ministro teigimu, buvo nuspręsta nedidinti kompensuojamųjų diagnostinių juostelių kiekio pirmiau nurodytai pacientų grupei.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Tyrimo metu buvo vertinama, ar sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 529 „Dėl kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo (C sąrašo) patvirtinimo“ patvirtintų Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytų medicinos pagalbos priemonių kompensavimu 100 procentų išskirtinai asmenims iki 24 metų nėra įtvirtintas palankesnis asmenų iki 24 metų amžiaus traktavimas, lyginant su vyresniais asmenimis, ir ar tai neprieštaruoja Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 punktui. Lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 punktu yra įtvirtinta valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga pagal kompetenciją užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

Pažymėtina, kad Pareiškėjas skunde nenurodė savo konkretaus amžiaus ir konkrečių faktinių aplinkybių, dėl kurių buvo pažeistos jo teisės įsigyti medicinos pagalbos priemones palankesnėmis sąlygomis, kurios taikomos asmenims iki 24 metų. Tačiau Pareiškėjas prašė iširti, kodėl Įsakymu Nr. 529 nustatyta medicinos pagalbos priemonių kompensavimo tvarka yra palankesnė asmenims iki 24 metų, nei vyresnio amžiaus ta pačia liga sergantiems asmenims.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nustatyta, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 str. nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų².

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

Konstitucijoje įtvirtintos lygios teisės yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo preambulėje teigiama, kad „asmens pastangos būti sveikam gali būti skatinamos tik gyvenamam laikui ir žmogaus orumui priimtinomis socialinėmis ir ekonominėmis priemonėmis“, o šio įstatymo 28 p. yra apibrėžiama sveikatos sąvoka – tai asmens ir visuomenės fizinė, dvasinė ir socialinė gerovė. Taigi akivaizdu, kad kiekvieno asmens sveikata yra siejama su kiekvieno sveiko asmens gebėjimu dalyvauti visuomeniniame gyvenime, naudotis savo teisėmis bei tinkamai vykdyti savo pareigas. Sveikatos sistemos įstatymo 4 str. yra įtvirtinti sveikatinimo veiklos tikslai: mažinti atskirų visuomenės socialinių ir profesinių grupių atsilikimą nuo kitų visuomenės grupių pagal sveikatos būklės rodiklius, nepabloginant bendrojo gyventojų sveikatos lygio; saugoti gyventojus nuo ligų, išvengiamos mirties ir neįgalumo; ilginti gyvenimo be ligų ir traumų laiką bei gerinti gyvenimo kokybę; didinti gyvenimo ekonominį ir socialinį našumą.

Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 10 str. 1 d. nustatyta, kad ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti, kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašus ir įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarką tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija, įvertinusi Valstybinės ligonių kasos ir Privalomojo sveikatos draudimo tarybos nuomones. Taigi, remiantis Sveikatos draudimo įstatymo nuostatomis, sveikatos apsaugos ministrui yra deleguota teisė nustatyti ligų bei kompensuojamųjų vaistų bei medicinos pagalbos priemonių joms gydyti sąrašą ir įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarką.

Tyrimo metu nustatyta, kad sveikatos apsaugos ministro Įsakymu Nr. 529 patvirtintų Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytos medicinos pagalbos priemonės, t. y., atitinkamam laikotarpiui numatyti kiekiai, 100 procentų yra kompensuojamos išimtinai asmenims iki 24 metų.

3. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. diskriminacija įvardijama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 d. tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Taigi

diskriminacija bendriausia prasme yra priešingas teisei veiksmas (veiksmas), dėl kurio (kurių) žmogui buvo sumažintos arba atimtos lygios galimybės realizuoti savo teises vienodomis su kitais individualiais sąlygomis.

Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 d. 1 punkte nustatytas išskirtinis atvejis, kuomet apribojimai dėl amžiaus gali būti pateisinami, tai yra, kai tokie apribojimai yra nustatyti įstatymuose ir kai juos pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis, tačiau Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodyti apribojimai dėl amžiaus yra įtvirtinti ne įstatyme, bet sveikatos apsaugos ministro įsakyme, kuris neturi įstatymo galios.

Amžius, kaip vienas iš Lygių galimybių įstatyme įtvirtintų draudžiamųjų diskriminavimo pagrindų, yra žmogaus savybė, tapatybės požymis, kuris yra reliatyvus žmogui senėjant ir dėl kurio įvairiais savo gyvenimo tarpsniais žmogus gali patirti mažiau palankų elgesį, tai yra, tiek jaunas žmogus, tiek vidutinio ar vyresnio amžiaus asmuo gali patirti diskriminaciją dėl savo amžiaus, priklausomai nuo to, kokiomis aplinkybėmis, kokioje situacijoje ir su kokio palyginamojo amžiaus asmenimis jis sieja mažiau palankų savęs vertinimą.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 dalyje įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžtimi, tiriant diskriminacijos fakto buvimą arba nebuvimą, yra lyginama keli asmenys ar asmenų grupės, šiuo konkrečiu atveju – I ir II tipo diabetu sergantys asmenys iki 24 metų su I ir II tipo diabetu sergančiais asmenimis, perkopusiais 24 metų amžiaus ribą, ir vertinama, ar panašiomis aplinkybėmis jaunesniems nei 24 metų asmenims teisės aktų nustatyta tvarka nėra taikomos palankesnės sąlygos įsigyti PSDF lėšomis kompensuojamas insulino pompas bei diagnostines juosteles gliukozei nustatyti. Tiriant galimą diskriminacijos dėl amžiaus faktą, vertinama, ar asmens amžius yra esminis požymis, pagrindinis faktorius, dėl kurio asmuo galėjo, gali ar galėtų patirti mažiau palankų elgesį. Pažymėtina, kad, net nesant duomenų ar informacijos apie galimą diskriminacijos dėl amžiaus atvejį (nesant konkrečiau diskriminaciją patyrusio asmens skundo), gali būti atliekamas hipotetinis aplinkybių vertinimas, siekiant nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, tai yra, aptariamam atveju – dėl amžiaus, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio. Taigi diskriminacija yra kildinama ir iš hipotetinio aplinkybių vertinimo, hipotetinio mažiau palankaus tam tikro amžiaus grupės asmenų traktavimo lyginant su kito amžiaus asmenų grupe. Pažymėtina, kad, remiantis diskriminacijos apibrėžtimi, elgesys su asmeniu, kai jam galimai buvo taikomas mažiau palankus elgesys dėl amžiaus, galėjo vykti praecityje, vykti realiu laiku arba galėtų vykti ateityje.

Konkrečiu skundo tyrimo atveju pagal Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytų nuostatų turinį galima daryti išvadą, kad būtent 24 metų amžiaus riba lemia labiau palankų elgesį su asmenimis, sergančiais I ir II tipo cukriniu diabetu ir neperkopusiais 24 metų amžiaus ribos.

Taigi aptariamam skundo tyrimo atveju būtent dėl Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytų medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų šimto procentų kompensavimo išskirtinai asmenims iki 24-erių metų, vyresni nei 24 metų amžiaus asmenys, sergantys I ir II tipo diabetu, atsiduria, o hipotetiniai asmenys gali atsidurti mažiau palankioje padėtyje dėl savo amžiaus, nes esant pirmiau nurodytam teisiniam reglamentavimui turi mažiau palankias finansines galimybes gydytis tinkamais medikamentais, naudoti reikalingas medicinos priemones, nuolat sekti ligos eigą ir užkirsti kelią galimoms komplikacijoms, nes insulino pompas bei diagnostines juosteles gliukozei nustatyti tenka įsigyti asmeninėmis lėšomis, kurių gali stigti. Pats Pareiškėjas skunde rašo, kad cukriniu diabetu serga jau 22-eji metai, todėl, kaip jis teigia, jeigu pažangiomis priemonėmis būtų galėjęs stebėti savo ligos eigą, tikėtina, būtų patyręs mažiau komplikacijų ir būtų galėjęs labiau kontroliuoti ligos eigą.

4. Atkreiptinas dėmesys, kad Lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 punkte nustatyta, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, o šios pareigos nevykdymas yra laikomas Lygių galimybių įstatymo pažeidimu (10 str.).

Pažymėtina, kad sveikatos apsaugos ministro 2018 m. kovo 5 d. rašte Nr. (10.3.2-25)10-1791 „Dėl informacijos pateikimo“ nebuvo nurodyti argumentai, motyvai, paaiškinimai, pagrindžiantys Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytų medicinos pagalbos priemonių kompensavimą 100 procentų išskirtinai asmenims iki 24 metų. Krišškai vertintinas Sveikatos apsaugos ministerijos rašte pateiktas teiginys, jog esą, „nesant pakankamai klinikinių duomenų, įrodančių, kad intensyvi kapiliarinio kraujo glikemijos stebėsena pacientams, sergantiems II tipo cukriniu diabetu ir gydomiems ne intensyviu insulino režimu (t. y. geriamaisiais antidiabetiniais vaistiniais preparatais ar tik baziniu ar mišriu insuliniu), palankiai veiktų gyvenimo kokybę ar turėtų įtakos kliniškai reikšmingiems rezultatams pasiekti“. Cituoto teiginio turinys suponuoja nuomonę, kad nustatytas diagnostinių juostelių finansavimas skirtingomis sąlygomis skirtingo amžiaus grupių pacientams (PSDF lėšomis) gali būti pagrįstas ir pateisintas aplinkybe, kad nėra klinikinių tyrimų apie tai (vadinasi, nėra ir duomenų), jog

II tipo cukriniu diabetu sergančių asmenų kraujo glikemijos stebėseną gali palankiai veikti gyvenimo kokybę ir daryti įtaką kliniškai reikšmingiems ligos rezultatams.

Atkreiptinas dėmesys, kad sveikatos apsaugos ministro 2018 m. kovo 5 d. rašte Nr. (10.3.2-25)10-1791 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodytas argumentas, jog „didesnio diagnostinių juostelių gliukozei nustatyti kiekio kompensavimas asmenims iki 24 metų amžiaus yra pagrįstas objektyviais kriterijais: šio amžiaus pacientai yra labiau socialiai pažeidžiami, dažnai finansiškai priklausomi nuo kitų asmenų“, nėra pagrįstas objektyviais statistikos duomenimis, sociologinių tyrimų išvadomis, nėra pateikta duomenų, kad asmenys iki 24 metų amžiaus priskirtini mažiausias pajamas gaunančių asmenų grupei. Minėtu argumentu dėl asmenų iki 24 metų amžiaus socialinio pažeidžiamumo, finansinio priklausomumo apeliuojama į I ir II tipo cukrinio diabetu sergančių asmenų finansinę padėtį, valstybės finansinės paramos poreikį, *a priori* priskiriant šio amžiaus asmenis socialiai pažeidžiamų, mažas pajamas turinčių asmenų grupei. Pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatas, nepasiturinčių gyventojų kategorijai priskiriami asmenys ne atsižvelgiant į jų amžių, bet į minėtame įstatyme nustatytus kriterijus ir sąlygas, pagal kuriuos jie šio įstatymo nustatyta tvarka turi teisę gauti piniginių socialinę paramą. Remiantis tuo, palankesnių sąlygų, įsigyjant insulino pompų ir diagnostinių juostelių gliukozės kiekiui nustatyti tik asmenims iki 24 metų amžiaus, nustatymas Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose negali būti pateisintas šios grupės asmenų tariamu socialiniu pažeidžiamumu (kas nebuvo apibrėžta) bei finansiniu priklausomumu nuo kitų asmenų, nes šie faktoriai nėra patvirtinti pagrįstais įrodymais.

Svarbu pastebėti, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 str. įtvirtintais objektyvumo, proporcingumo, lygiateisiškumo, skaidrumo, atsakomybės už priimtus sprendimus ir kitais principais, kuriais privalu vadovautis ir rengiant bei priimant teisės aktus.

Atlikus skundo tyrimą nebuvo gauta duomenų, pagrindžiančių Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose nurodytą medicinos pagalbos priemonių finansavimo 100 procentų tik asmenims iki 24 metų amžiaus teisėtumą. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad sveikatos apsaugos ministro Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčių nuostatos prieštarauja Lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 punktui, įtvirtinančiam valstybės institucijų pareigą teisės aktuose užtikrinti lygias teises ir galimybes nepaisant amžiaus.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 str., 29 str. 2 d. 3 punktu, 30 str. 3 d.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Kreiptis į sveikatos apsaugos ministrą ir siūlyti panaikinti Įsakymu Nr. 529 patvirtinto C sąrašo 16.1.1, 17.1.1, 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4 papunkčiuose įtvirtintą 24 metų amžiaus ribą, nustatytą I ir II tipo cukriniu diabetu sergantiems asmenims įsigyjant 100 procentų kompensuojamą insulino pompų ir diagnostinių juostelių gliukozės kiekiui kraujyje nustatyti kiekį PSDF lėšomis (nurodytomis sąlygomis ir kiekiais).

2. Įpareigoti sveikatos apsaugos ministrą išnagrinėti lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymo eigą informuoti lygių galimybių kontrolierių per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją bei sveikatos apsaugos ministrą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė